

696

Τὸ Κρητικὸν Τάγμα

ὁ μεταφραστής

κ. Κωνσταντῖνος

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ

τῆς λαβούσης χώραν ἐν τῷ παλατίῳ ἐν Ἡλύ (Ely), τὴν παρασκευὴν 4 Φεβρουαρίου 1870,

μεταξὺ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σύρου καὶ Τήρον παρακολουθουμένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Στρατοῦλη καὶ τοῦ κ. Τύμβα, μελῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ Λόρδου Ἐπισκόπου τῆς Ἡλύ παρακολουθουμένου ὑπὸ τοῦ Αἰδεσίμου Γεωργίου Γουίλλιαμς (Williams), καὶ τοῦ Αἰδεσίμου Φ. Μέυρικ (Meyrick), μελῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1874.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ

τῆς λαβούσης χώραν ἐν τῷ παλατίῳ ἐν Ἡλυ
(Ely), τὴν παρασκευὴν 4 Φεβρουαρίου 1870,

μεταξὺ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σύρου καὶ Τήρου
παρακολουθουμένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου
Στρατούλη καὶ τοῦ κ. Τύμβα, μελῶν τῆς Ὀρ-
θοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ Λόρ-
δου Ἐπισκόπου τῆς Ἡλυ παρακολουθουμένου
ὑπὸ τοῦ Αἰδεσίμου Γεωργίου Γούλλιερς (Wil-
liams), καὶ τοῦ Αἰδεσίμου Φ. Μέϋρικ (Meyrick),
μελῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας.

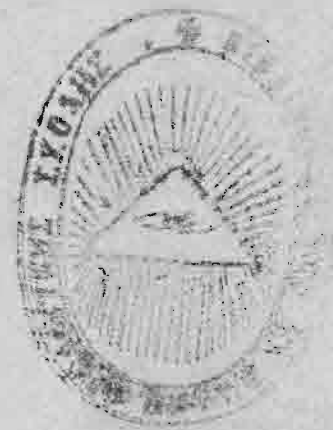
*Ἐκ τῆς ἱ. Τάξης
α. α. α.*

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

1874.

ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.

SISMANOGLIO

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ

τῆς λαβούσης χώραν ἐν τῷ παλατίῳ ἐν Ἡλυ (Ely),
μεταξὺ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σύρου καὶ Τήνου
παρακολουθουμένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου
Στρατούλη καὶ τοῦ κ. Τύμβα, μελῶν τῆς Ὀρ-
θοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ Λόρ-
δου Ἐπισκόπου τῆς Ἡλυ παρακολουθουμένου
ὑπὸ τοῦ Αἰδεσίμου Γεωργίου Γούλλιερς (Wil-
liams) καὶ τοῦ Αἰδεσίμου Φ. Μέϋρικ (Meyrick),
μελῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Σύρου ἤρξατο τῆς συζητή-
σεως λέγων ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, αἱ δύο ἐκκλη-
σῖαι οὐσιωδῶς συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν βάσιν, ἀλλ' ὑ-
πάρχουσι πράγματά τινα, καθ' ἃ διαφέρουσι, τὰ ὅποια
διήρρεσεν εἰς τρία κεφάλαια :

- 1ον Πράγματα διορθωτέα.
 - 2ον Πράγματα συζητητέα.
 - 3ον Πράγματα ἀνεκτέα.
-

I.

Ἐρωτηθεὶς τίνα πράγματα κατέταττεν εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἀπεκρίνατο ὅτι ὑπάρχει ἐν μόνον, τὸ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δόγμα.

Τὸ περὶ τούτου δόγμα τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ διορθωθῆ, πρὶν ἢ ἐλπίς τις ἐνώσεως ὑπάρξῃ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Μετά τινα συζήτησιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἡλυ παρέστησεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὅτι ἡ Ἐκκλησία τηρεῖ τὴν μοναρχίαν, ἐνῶ τηρεῖ τὴν ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν, ὁ αὐτὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἡλυ εἶπεν· Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας λυπεῖται ὅτι ἡ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσις παρεισέφρησεν εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἄνευ νομίμου κύρους. Ἐὰν αὐτὸ ἦτο ἄθικτόν τι πρᾶγμα (res integra) δὲν ἤθελε νῦν εἰσαχθῆ, ἀλλὰ δισχυρίζομεθα ὅτι δυνατόν νὰ τηρηθῆ, ὡς δυνάμενον ὀρθῶς νὰ ἐξηγηθῆ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ περὶ τῆς ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύσεως φιλονεικία ἦν ἡ αἰτία τοῦ χωρισμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Λατινικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν, τῇ αἰτήσει φιλικῆς ἐκκλησίας νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι δυνατόν νὰ τηρηθῆ ἐν τῷ Συμβόλῳ, ἂν καὶ ὅπωςδῆποτε δυνατόν νὰ ἐξηγηθῆ.

Ἐπίσκοπος. Πιστεύομεν ὅτι δὲν διαφέρομεν οὐσιω-

δῶς ὡς πρὸς τὸ δόγμα· ἡ δυσκόλια μας εἶναι ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ παραιτήσωμεν ὅ,τι νῦν ὑπάρχει ἐν τῷ Συμβόλῳ ἡμῶν.

Ἀρχιεπίσκοπος. Δὲν δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ παραιτήσωμεν τὸ ἀρχαῖον Σύμβολον· δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν νὰ ἀφαιρεθῆ τι ἀπ' αὐτοῦ ἢ νὰ προστεθῆ τι αὐτῷ. Τὸ ἔγγραφον Α, ὅπερ ὑμῖν ἐγχειρίζω, ἐκθέτει τὸ περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως δόγμα τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχιεπίσκοπος. (ἀφ' οὗ ἀνέγνω αὐτό). Εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ ἡμετέρῳ δόγματι. Ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι αἰωνίως τὸ Ἁγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται μόνον ἐκ τοῦ Πατρὸς· παραδεχόμεθα δὲ ὅτι ἐν χρόνῳ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Υἱοῦ διὰ τῆς πέμψεως.

Ἐπίσκοπος. Ταῦτα τὰ τρία ἐδάφια Β τοῦ Ἀγ. Ἐπιφανίου δικαιολογοῦσι τὴν ἔκφρασιν «ἐκ τοῦ Υἱοῦ».

Ἀρχιεπίσκοπος. Αὐτὰ ἐφαρμόζονται εἰς τὴν ἐν χρόνῳ ἐκπόρευσιν, ἢ ἐὰν ἐφαρμόζωνται εἰς τὴν αἰώνιον ἐκπόρευσιν, τοῦτο δὲν εἶναι εἰμὴ γνώμη ἐνὸς Πατρὸς. Τὸ Σύμβολον περιέχει τὴν κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Συνόδῳ, ἐξ ἧς ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν δύναται ν' ἀποστῆ.

Ἐπίσκοπος. Δὲν ζητοῦμεν ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν νὰ μεταβάλλῃ τὴν τοῦ Συμβόλου ἔκφρασιν· ἡ ἀπαίτησις ἡμῶν εἶναι νὰ ἀναγνωρίσῃτε ὅτι δυνάμεθα νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν ἡμετέραν ἔκφρασιν κατ' ὀρθό-

δοξον ἔννοιαν, ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ὀρθόδοξοι πατέρες ἐξ Ἑλλήνων μετεχειρίσθησαν αὐτήν.

Ἀρχιεπίσκοπος. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξαλείψητε τὰς λέξεις « ἐκ τοῦ Υἱοῦ » ἀπὸ τὸ Σύμβολον ;

Ἐπίσκοπος. Ἡμεῖς, οἱ συνελθόντες ἐνταῦθα, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τοιαύτην ἐρώτησιν.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡδύνατο Σύνοδος Ἐπισκόπων νὰ κάμῃ τοῦτο ;

Ἐπίσκοπος. Μία δυσκολία ἀναφέεται οὕτω. Ἐλπίζομεν ὅτι τινὲς τῶν λατινικῶν ἐκκλησιῶν δυνατὸν νὰ ἀποβάλωσι τὰς εἰς τὸ δόγμα οἰκείας παρεισφθοράς, καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πάπα, καὶ νὰ ἐνωθῶσι πάλιν μεθ' ἡμῶν. Τὸ μεταβάλλειν τὸν κατὰ τοὺς δυτικούς τύπον τοῦ Συμβόλου θὰ ἐκώλυε πᾶσαν ἐλπίδα τῆς ἐκ νέου ἐνώσεως, καὶ δὲν θεωροῦμεν τὴν μεταβολὴν ὡς ἀναγκασίαν, ἐπειδὴ θεωροῦμεν ὅτι αἱ λέξεις δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι κατ' ὀρθόδοξον ἔννοιαν, καὶ τὸ δόγμα τὸ διὰ τῶν λέξεων οὕτως ἐξηγουμένων εἶναι ὑγιές.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ ἡμετέρα ἰδέα εἶναι ἡ ὀρθὴ ἢ ἐσφαλμένη. Ἐὰν ὀρθή, πρέπει νὰ ᾖναι παραδεκτὴ ὡς ὅρος ἐνώσεως.

Ἐπίσκοπος. Ὅλοσχερῶς συμφωνοῦμεν εἰς τὸ τῆς μοναρχίας δόγμα. Διαφέρομεν δὲ ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν. Τῆς ἐνότητος, τὴν ὁποῖαν ζητοῦμεν, μὴ οὔσης ἀπολύτου ταυτότητος, ἀλλὰ συγκοινωνίας καὶ συναδελφότητος, ἐν αἷς δυνάμεθα οὐσιωδῶς νὰ ἐνωθῶμεν, δὲν

νομίζομεν ὅτι πρέπει ἢ παρὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διάφορος ἔκφρασις τοῦ δόγματος νὰ παρεμποδίσῃ αὐτήν.

Ἀρχιεπίσκοπος. Τοῦτο εἶναι οὐσιῶδες ζήτημα. Ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπαιτεῖ τὴν ἀποβολὴν τῶν λέξεων ἐκ τοῦ Συμβόλου πρὶν ἢ ὑπάρξῃ συγκοινωνία.

Γ. Γούλλιεμς (G. Williams). Ἦθελεν ἰκανοποιηθῆ ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐὰν ἡμεῖς διατηροῦντες τὰς λέξεις « ἐκ τοῦ Υἱοῦ » ἀνεθεματίζωμεν τὸ δόγμα τῶν δύο ἀρχῶν κατὰ τύπον ἀναθέματος προσδιοριζόμενον παρ' ἡμῶν αὐτῶν ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Οὐχί· ὁ προτείνων ἐνωσιν μετ' ἐκκλησίας τηρούσης τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν, καίτοι μόνον κατὰ τύπον (δὲν ἤθελε νομίζεσθαι Ὄρθόδοξος), καὶ ἤθελεν ἀπολέσει τὴν ὑπόληψίν του ὡς Ὄρθόδοξος· ἐκτὸς τούτου, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐνωσις ἄνευ ταυτότητος συμβόλου.

Ἐπίσκοπος. Ἄνευ ταυτότητος πίστεως, βέβαια· ἀλλὰ μετὰ ταυτότητος πίστεως, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ συγκοινωνία ὡς μεταξὺ δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν δύναται ἐπισήμως ν' ἀναγνωρίσῃ οἰανδήποτε Ἐκκλησίαν τηροῦσαν τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπόρευσιν· μ' ὅλον ὅτι, ὡς ἄτομα, ἡμεῖς — ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐγὼ καὶ ἄλλοι, — γνωρίζοντες ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας εἶναι ὑγιαίνουσα ἐν τῇ πίστει, μετ' εὐχαριστίας θέλομεν κάμει πᾶν ὅ,τι δυνάμεθα ἵνα συνά-

ψωμεν τὰς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ αἶσθημα καὶ τὴν πράξιν.

Ἐπίσκοπος. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀφήσωμεν τοῦτο τὸ ζήτημα· διότι δὲν βλέπομεν διέξοδον ὡς πρὸς τὴν ἀποβολὴν τῆς «ἐκ τοῦ Υἱοῦ Ἐκπορεύσεως». Πρέπει νὰ εὐχαριστώμεθα ὑποθάλλοντες ἀμοιβαίαν ἀγάπην. Ἄλλ' ἢ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἄς ἐννοήσῃ ὅτι τὸ περὶ τῆς μοναρχίας δόγμα ἡμῶν εἶναι τὸ αὐτὸ, ὃ αὐτὴ τηρεῖ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Γνωρίζω ὅτι ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία εἶναι Ὁρθόδοξος. Ἡ διδασκαλία τῆς εἶναι ὑγιαίνουσα. Ὡς ἡμεῖς αὐτὴ τηρεῖ τὴν μοναρχίαν. Ἡ Ῥώμη ἐκ τοῦ ἐναντίου ἔχει δύο ἀρχάς. Θέλω ὁμιλήσῃ μετὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ γράψῃ πρὸς τὸν τῆς Ἱερουσαλῆμ Πατριάρχην. Θέλω προσπαθήσῃ νὰ ἐξεγείρω τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐνώσεως μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ θέλω ἐξηγήσῃ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ὅτι ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία εἶναι Ὁρθόδοξος κατὰ τὴν διδασκαλίαν, τηροῦσα τὴν ἐκ τοῦ Υἱοῦ πέμψιν καὶ τὴν μοναρχίαν.

Ἐπίσκοπος. Εἶναι Ὁρθόδοξος κατὰ τὴν κρίσιν σας ἢ περὶ τῆς διδασκαλίας ἡμῶν ἔκθεσις, ἣτις σὰς ἐνεχειρίσθη ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Εἶναι, ὑποτιθεμένου ὅτι τὸ τελευταῖον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὴν πέμψιν. Εὐχομαί νὰ ἡ διαφορά αὐτὴ ἢ μετὰ δύο ὑγιαίνουσων Ἐκκλησιῶν ἐκλείψῃ ἐλέω Θεοῦ.

Ἐπίσκοπος. Καὶ ἡμεῖς συνενούμεθα ἐν τῇ εὐχῇ ταύτῃ.

II.

Ἀρχιεπίσκοπος. Νῦν ἐρχόμεθα εἰς τὸ δεύτερον ἡμῶν κεφάλαιον· — Ἀντικείμενα συζητητέα ὑφ' ἡμῶν ἐπὶ σκοπῷ ἀμοιβαίας ἐπεξηγήσεως.

Αὐτὰ σύγκεινται ἐκ τῶν ἑξῆς·

1. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ τύπος τῶν Μυστηρίων.
2. Τὸ περὶ Εὐχαριστίας δόγμα.
3. Ἡ θέσις τοῦ Ἱερατείου καὶ ὁ δεύτερος γάμος τῶν Ἐπισκόπων.
4. Ἡ ἐπίκλησις τῶν Ἀγίων καὶ αἱ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων δεήσεις.
5. Ἡ χρῆσις τῶν Εἰκόνων καὶ ἡ παραδοχὴ τῆς Ἐβδόμης Συνόδου.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πρεσβεύει ὅτι ὑπάρχουσι πολλὰ Μυστήρια, ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἀπροσδιόριστος, ἀλλ' ὅτι δὲν εἶναι ἅπαντα ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν. Δύο μυστήρια εἶναι ἀναγκαῖα εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον, δηλαδή τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία καὶ δύο ἕτερα τὰ ὅποια εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή ἡ Ἱερωσύνη καὶ ὁ Γάμος.

Ἐπίσκοπος. Ἡ ἡμετέρα περί τῶν Μυστηρίων διδασκαλία οὕτως ἔκτιθεται ἐν τῇ κατηχήσει.

Ἀρχιεπίσκοπος. (Ἀνέγνωσε τὸ τελευταῖον μέρος τῆς Κατηχήσεως). Συμφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ Μυστηρίου. Τὸ ζήτημα εἶναι ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Μυστηρίων. Συμφωνοῦμεν ὅτι τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι Μυστήρια. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πρεσβεύει ὅτι καὶ ἡ Μετάνοια, τὸ Χρίσμα καὶ τὸ Εὐχέλαιον εἶναι Μυστήρια. Τὸ πρῶτον τούτων ἀπαιτεῖται ἵνα ἐπαναφέρῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἡν κατάστασιν ἦν ἐν τῷ Βαπτίσματι, καὶ λοιπὸν θεωρεῖται ὡς μέρος σχεδὸν τοῦ πρώτου Μυστηρίου, τοῦ Βαπτίσματος.

Ἐπίσκοπος. Πρεσβεύομεν ὅτι ὑπάρχουσι μόνον δύο Μυστήρια, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν. Ἄλλαι τελεταὶ δυνατὸν νὰ ὀνομασθῶσι Μυστήρια, ὡς ὁ Γάμος, τὸ Χρίσμα κτλ. Πιστεύομεν ὅτι χάρις δίδεται ἐν αὐταῖς, ἀλλὰ δὲν τὰ θεωροῦμεν ὡς μυστήρια ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν.

Φ. Μέϋρικ (F. Meyrick). Ἡ παρ' ἡμῶν γινομένη διὰ τοῦ Ἐπισκόπου ἐπίθεσις τῶν χειρῶν θὰ ἐθεωρεῖτο ἐπαρκής, ἄνευ τῆς τελετῆς τοῦ χρίειν;

Ἀρχιεπίσκοπος. Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ὁποῖα τις ἀπόφασις ἡδύνατο νὰ γείνη περὶ τούτου.

Φ. Μέϋρικ. Θεωρεῖται τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου ὡς ἀναγκαῖον;

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὅχι· εἶναι ἐκουσία πράξεις ἱεροτελεστίας, ἐξ ἧς τινες ἀπέχουσι ὅλως διόλου. Ἐγὼ αὐτὸς δις μόνον ἐχρίσθην. Τὸ Εὐχέλαιον δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ διὰ τοὺς ὑγιεῖς καὶ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ διαφέρει ὅλως διόλου ἀπὸ τῆν τῶν Λατινῶν ἱεροτελεστίαν τοῦ χρίειν τοὺς ἀποθνήσκοντας. Θαυμάζω πῶς παραλείπεται τὸ Εὐχέλαιον ἐν τῇ Ἀγγλικανῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐνῶ ἐναργῶς διατάσσεται ὑπὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἐπίσκοπος. Εἶναι πιθανὸν ὅτι δὲν ἐτηρήθη ἕνεκα τῶν καταχρήσεων, αἵτινες ἐγένοντο περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Λατινικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἐκ τῶν δύο ἄλλων Μυστηρίων τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν συντήρησιν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή ἡ Ἱερωσύνη καὶ ὁ Γάμος, οὐσιωδῶς συμφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὴν Ἱερωσύνην ὡς πρὸς τὸν Γάμον δὲ, ὅς εἶναι ἡ βᾶσις τῆς κοινωνίας, καὶ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ συντήρησις τῆς Ἐκκλησίας, θεωροῦμεν αὐτὸν ὡς Μυστήριον ἐν ᾧ δίδεται χάρις.

Ἐπίσκοπος. Ἡμεῖς πρεσβεύομεν ὅτι χάρις δίδεται ἐν αὐτῷ πρὸς τοὺς ὀρθῶς διατεθειμένους περὶ αὐτοῦ. Μετ' ἄλλων τελετῶν δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ Μυστήριον, εἰ καὶ μὴ κατὰ τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν ὡς τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἐπὶ τούτων τῶν πραγμάτων οὐσιωδῶς συμφωνοῦμεν. Ἐλθωμεν ἤδη ἐπὶ τὸν τύπον

τοῦ Βαπτίσματος. Τριπλῆ κατάδυσις ἦτο τὸ ἔθος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Τὸ Ῥωμ. 5'. 4. οὕτω μόνον ἐξηγεῖται.

Ἐπίσκοπος. Κατάδυσις ἦτο τὸ ἀρχαῖον ἔθος· ἀλλ' ἐνδεχόμενον ἕνεκα τοῦ κλίματος, τὰ βόρεια ἔθνη μετέβαλον αὐτὴν εἰς ἐπίχυσιν. Τοῦτο γίνεται εἰς μέρη τινὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς εἰς τὴν βόρειον Ῥωσσίαν, Σερβίαν ἢ Μοντενέγρον. Ἡ ἐν τῷ τυπικῷ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας τάξις εἶναι ἡ τῆς καταδύσεως.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἐὰν ἐν Σερβίᾳ μεταχειρίζονται ἐπίχυσιν, εἶναι κατάχρησις. Εὐρον ὅτι τὸ αὐτὸ ἐγένετο εἰς πολλὰς περιστάσεις καὶ ἐν Σύρῳ, καὶ διὰ μιᾶς τὸ διόρθωσα.

Φ. Μέϋρικ. Ἀλλ' εἰς ταῦτα τὰ μεγάλα μέρη τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἡ ἐπίχυσιν εἶναι τάξις καὶ οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης κατάχρησις.

Ἐπίσκοπος. Ἡ παρὰ τοῦ κ. Δέντωνος (Denton) ἐξῆς ἐπιστολὴ ἐκθέτει τὸ ἐν Σερβίᾳ γινόμενον.

Ἀρχιεπίσκοπος. Εἶναι κατάχρησις Δὲν ἐπιτρέπεται ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Γ. Γούλλιεμς. Οἱ οὕτω βαπτίζόμενοι Σέρβοι θὰ ἀνεβαπτίζοντο ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Εἶναι ὅλως διήλου ζήτημα.

Ἐπίσκοπος. Συγκατατιθέμεθα ὅτι κατάδυσις εἶναι ὁ ἀρχαιότατος καὶ ὀρθότατος τύπος, ἀλλὰ δὲν θεωροῦμεν τὸν ἐν ἰσχύϊ τύπον ἀνίσχυρον.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὁ ἕβδομος Κανὼν τῆς Δευτέρας Συνόδου ἀποφαίνεται ὅτι τρεῖς καταδύσεις εἶναι ἀναγκαῖαι.

Ἐπίσκοπος. Ἐπειδὴ οἱ Εὐνομιανοὶ, καταδύοντες ἅπαξ, παρίστανον συμβολικῶς δι' αὐτοῦ αἵρεσιν ἀρνούμενην τὴν Τριάδα. Ὁ Κανὼν δεικνύει τὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖ ὥστε ἡ πράξις αὕτη ἀδιαλείπτως νὰ γίνηται.

Φ. Μέϋρικ. Ὁ Κανὼν τὴν μίαν μόνον κατάδυσιν καταδικάζει, οὐχὶ δὲ τὴν ἐπίχυσιν. Πότερον ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ ὡς σπουδαιότατον τὸ καταδύσθαι τὸ παιδίον ἀντὶ τοῦ ἐπιχέεσθαι, ἢ τὸ τρεῖς ἐκτελεῖσθαι εἴτε τὴν κατάδυσιν εἴτε τὴν ἐπίχυσιν ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ τριπλῆ ἐπίχυσιν εἶναι προτιμότερα τῆς μιᾶς, ἀλλὰ καὶ οὕτως εἶναι ἀτελής.

Ἐπίσκοπος. Ὁ διὰ τῆς καταδύσεως τύπος εἶναι κρείττων τοῦ διὰ τῆς ἐπιχύσεως· ἤθελεν εἶσθαι καλὸν ἐὰν ἐπανεισήγετο.

Φ. Μέϋρικ. Ἡ μὲν κατάδυσις δὲν δύναται, ἀλλ' ἡ ἐπίχυσιν δύναται νὰ γίνηται εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα ἐν τοῖς ναοῖς, καὶ ἐντεῦθεν πιθανῶς ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιχύσεως. Δὲν εἶναι καλλίτερον τὸ μυστήριον νὰ τελεῖται εὐλαβῶς ἐν τῷ ναῷ, παρὰ ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς οἰκίαις ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Βεβαίως· καὶ ἠδύνατο νὰ τελεῖται ἐν τοῖς ναοῖς, ἐὰν θερμὸν ὕδωρ μετεχειρίζοντο· ἐὰν ὁμως μὴ ὑπάρχη θερμὸν ὕδωρ, τελείσθω ἐν ταῖς οἰκίαις.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ ΔΟΓΜΑΤΟΣ.

Ἄρχιεπίσκοπος. Ἐν τούτῳ τῷ Μυστηρίῳ γίνεται θαῦμα ὁμοιον τῷ τῆς θείας Ἐνσαρκώσεως. Διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ἀληθῆς Σὰρξ τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ σταυρωθέντος ἐνοῦται τῷ Ἄρτῳ, καὶ τὸ ἀληθὲς αἷμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐκχυθὲν ἐνοῦται τῷ οἴνῳ. Οὕτω λαμβάνει χώραν ἡ μετουσίωσις ἐν τούτῳ τῷ Μυστηρίῳ. Ἐν μὲν τῇ Ἐνσαρκώσει αἱ δύο φύσεις διετηρήθησαν ἀσύγχυτοι· ἐν δὲ τῇ Εὐχαριστίᾳ ἡ Ἐκκλησία δὲν ὥρισε κατὰ πόσον αἱ ιδιότητες τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν μερῶν διατηροῦνται ἐν ἑκατέροις.

Ἐπίσκοπος. Πιστεύομεν ὅτι, μετὰ τὴν εὐλογίαν, λαμβάνονται ὑπὸ τῶν Πιστῶν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐκθεσις τῆς ἡμετέρας Κατηχήσεως εἶναι αὕτη Γ.

Ἄρχιεπίσκοπος. (Ἀνέγνωσε τὸ μέρος τῆς Κατηχήσεως, τὸ ὁποῖον τῷ ἐδείχθη καὶ συζήτησις μακρὰ ἐγένετο μεταξύ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ αὐτοῦ). Ἡ ἀτομική μου γνώμη εἶναι, ὅτι ὁ Ἄρτος μένει Ἄρτος ἐν τῷ στόματι, καὶ ὁ Οἶνος μένει Οἶνος ἐν τῷ στόματι· ἀλλὰ ταῦτοχρόνως, ἐνῶ μεταλαμβάνομεν αὐτῶν, μεταλαμβάνομεν τοῦ ὅλου σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλοι παρεδέξαντο τὰς γνώμας τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας καὶ

μετέδωσαν αὐτὰς εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἀθηντικῶς προσδιωρισμένον.

Γ. Γούλλιεμς. Δὲν διαφιλονεικοῦμεν τὴν διδασκαλίαν ἣν ἤδη ἐδηλώσατε ὡς ἰδίαν ἀτομικὴν πίστιν. Οἱ Μεταρρυθμισταὶ ἡμῶν ἐκάησαν, ἐπειδὴ δὲν ὡμολόγουν ὅτι τὰ στοιχεῖα ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος ἐξηφανίζοντο ἐν τῷ Μυστηρίῳ.

Φ. Μέϋρικ. Πότε ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πρεσβεύει ὅτι λαμβάνει χώραν ἡ Μετουσίωσις;

Ἄρχιεπίσκοπος. Ἐν τῇ Εὐλογίᾳ.

Φ. Μέϋρικ. Πότε ἡ λέξις « μετουσίωσις » ἐνεφανίσθη μεταξύ τῶν Ἑλλήνων θεολόγων;

Ἄρχιεπίσκοπος. Ἐν τῇ δωδεκάτῃ ἑκατονταετηρίδι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ.

Ἄρχιεπίσκοπος. Ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία θεωρεῖ τὸν Ἱερέα ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ λαοῦ, ἢ ὡς ἰστάμενον μεταξύ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ;

Ἐπίσκοπος. Αὐτὸς προσφέρει πρὸς τὸν Θεὸν τὰς τοῦ λαοῦ δεήσεις, πρὸς δὲ ἔχει τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐκ Θεοῦ.

Ἄρχιεπίσκοπος. Καλῶς.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ.

Ἄρχιεπίσκοπος. Τὸ κῦρος τῆς τῶν Ἀγγλικανῶν χειροτονίας ἀμφισβητεῖται ἐνεκα τῆς δευτερογα-

μίας τινῶν Ἐπισκόπων. Ὁ ἅγιος Παῦλος ἀπαγορεύει τὸν δεύτερον γάμον τῶν Ἐπισκόπων.

Ἐπίσκοπος. Ἡ ἔννοια τοῦ ἑδαφίου δὲν εἶναι ὠρισμένη. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐξηγεῖ αὐτὸ ἄλλως.

Ἀρχιεπίσκοπος. Καὶ ὁ δεύτερος γάμος ἐπίσης ἀπαγορεύεται ὑπὸ Κανόνος τῆς πρώτης Συνόδου.

Ἐπίσκοπος. Κανόνες πειθαρχίας δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ὡς οἱ Κανόνες περὶ δόγματος. Οἱ πρώτοι δυνατὸν νὰ ἦναι ἐπιτόπιοι καὶ πρόσκαιροι.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὁ Κανὼν δεικνύει πῶς ἡ Ἐκκλησία ἐνόει τὴν περικοπὴν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Καὶ οἱ ἱερεῖς ὀφείλουσι νὰ ἦναι ἱκανῶς πνευματικοὶ ὥστε ν' ἀπέχωσι τοῦ δευτέρου γάμου.

Φ. Μέρικ. Διατί εἶναι ἄγαμοι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας;

Ἀρχιεπίσκοπος. Μέχρι τῆς ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος ἦσαν ἔγγαμοι. Τὸ ἔγγαμον αὐτῶν τότε ἀπηγορεύθη. Τοῦτο ἐν μέρει σκοπὸν εἶχε νὰ περιστείλῃ τὸν νεποτισμὸν, ἐν μέρει δὲ ἦτο παραχώρησις εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς ἣν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπεθύμει κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν νὰ εὐαρεστήσῃ. Διετάχθη ὑπὸ τῆς Πενθέκτης Συνόδου, Κανὼν β', οἱ κληρικοὶ νὰ νυμφεύωνται πρὶν ἢ χειροτονηθῶσι. Γνωρίζομεν ὅτι ἅπαντες οἱ Πατέρες ἦσαν ἔγγαμοι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΛΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ μεσιτεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν πρέπει νὰ συγχέηται μετὰ τὴν μεσιτείαν τῶν Ἁγίων. Ὁ Ἀπόστολος γράφει πρὸς τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς αὐτοῦ· « προσεύχεσθε περὶ ἐμοῦ ». Ἡ Ἐκκλησία ἐξαίτεται τὰς προσευχὰς τῶν Ἁγίων καθ' ὁμοίον τρόπον.

Ἐπίσκοπος. Γνωρίζομεν ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ποιεῖ διάκρισιν μετὰ τῆς μεσιτείας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκείνης τῶν Ἁγίων. Ἀλλ' ἀντιτείνομεν ἡμεῖς κατὰ τῆς ἐπικλήσεως τῶν Ἁγίων, ἐπειδὴ, ἂν δὲν βλέπομεν παράδειγμα προσευχῶν πρὸς τοὺς τεθνεῶτας ἐν ταῖς Ἁγίαις Γραφαῖς. Ἐκ τοῦ ἐναντίου, οἱ ἅγιοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας καὶ ὁ Ἄγγελος ἐν τῷ Βιβλίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως ἀπηγόρευσαν τὴν πρὸς αὐτοὺς προσευχθεῖσαν λατρείαν. ἂν δὲν βλέπομεν παράδειγμα προσευχῶν πρὸς τοὺς τεθνεῶτας εἰς τὰς πρώτας τέσσαρας ἑκατονταετηρίδας μετὰ Χριστόν. ἂν δὲν βλέπομεν ὅτι ἡ πρᾶξις κατήνησεν εἰς μεγάλην δεισιδαιμονίαν.

Ἀρχιεπίσκοπος. ἂν ὁ λόγος δι' ὃν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἀπηγόρευσαν τοῦτο ἦτο διότι οἱ ἄνθρωποι ἐπεθύμουν νὰ τοὺς θεοποιήσωσιν. Ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως προσκύνησις μόνον ἀπαγορεύεται· δηλαδὴ, τὸ εἶδος τῆς λατρείας ἐκείνης, ἣτις πρέ-

πει νὰ προσφέρηται μόνον εἰς τὸν Θεόν. Βον Ὁ Ὠριγένης, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ ὁ Βασίλειος ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μετεχειρίζετο τὴν ἐπίκλησιν τῶν Ἁγίων. Γον Δύναμαι νὰ ἐννοήσω τὸν ζῆλον τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας ἐκ τοῦ ὅτι εἶδον ἐγὼ αὐτὸς, μετ' ἀποδοκιμασίας, τὴν δεισιδαίμονα συνήθειαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπίσκοπος. Τὰ ἐδάφια εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρεσθε, ἐν τῷ Ὠριγένει, Γρηγορίῳ Ναζιανζηνῷ καὶ Βασιλείῳ δὲν εἶναι τοιαῦτα, οἷα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἐπίκλησις τῶν Ἁγίων ἐγένετο παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ἡμέρας των. Καὶ δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡ διάκρισις μεταξὺ προσκυνήσεως καὶ ἄλλων τύπων λατρείας δύναται νὰ γείνη παρὰ τοῦ λαοῦ.

Φ. Μέϋρικ. Τὸ τοῦ Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ ἐδάφιον εἶναι ὑποβολιμαῖον.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὁχι, εἶναι γνήσιον.

Φ. Μέϋρικ. Τὸ ἐδάφιον ἀφορᾷ τὸν Κυπριανὸν καὶ τὴν Ἰουστίνην. Διατηρεῖται ὑπὸ τῶν Βενεδικτίνων Συντακτῶν ὡς γνήσιον, ἀλλ' ἀποδεικνύεται ὑπὸ τοῦ Τάϊλλερ (Tyler) ὅτι εἶναι ὑποβολιμαῖον.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἐξ ὅλων τῶν Ἁγίων σεβόμεθα πλεῖστον τὴν Παρθένον. Αὕτη εἶναι ἡ πολυτιμοτάτη μερίς τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐνισχύομεν τὴν εἰς τὴν Ἐνσάρκωσιν πίστιν ἡμῶν τιμῶντες αὐτήν.

Ἐπίσκοπος. Δὲν βλέπομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι ἡ

πρὸς τὸν Χριστὸν πίστις διетηρήθη καὶ ἐζωοποιήθη διὰ τῆς ὑπερβολικῆς λατρείας τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὅπου ἡ πρὸς τὴν Παρθένον ἀγάπη ἐκλίπη, σκεπτικισμὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντικαθίσταται αὐτῆς.

Φ. Μέϋρικ. Δὲν δύναται ὁ σκεπτικισμὸς νὰ ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα, δι' ἀνταγωνισμοῦ, ὑπερβολικοῦ σεβασμοῦ ἀποδιδομένου εἰς αὐτήν ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Δὲν νομίζομεν οὕτω.

Γ. Γούλλιεμς. Ὁ λόγος, δι' ὃν δὲν ἐπικαλούμεθα τὴν Πάρθένον καὶ τοὺς Ἁγίους εἶναι ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν, ἀλλὰ δὲν ἀπολείπομεν καὶ τὸν πρὸς αὐτοὺς σεβασμόν.

Ἐπίσκοπος. Ἐπιθυμοῦμεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νὰ ἐννοήσῃ ὅτι θεωροῦμεν τὴν Εὐλογημένην Παρθένον ὑπερέχουσαν πασῶν τῶν γυναικῶν κατὰ τὸν σεβασμόν καὶ τὴν τιμὴν, ὡς εὔσαν τὸ ὄργανον δι' οὗ ἡ Ἐνσάρκωσις ἐγένετο.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν Ἀσπιλον Σύλληψιν ὅτι εἶναι βλασφημία. Αὕτη καταστρέφει τὸ περὶ Ἐνσάρκώσεως δόγμα.

Φ. Μέϋρικ. Πότε τὸ πρῶτον αἱ ἐπικλήσεις εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Εἰς τὴν τετάρτην ἑκατονταετηρίδα. Ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ

Χρυσοστόμου Ὑπομνημάτων, εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολήν.

Ἐπίσκοπος. Εἰς ποῖον μέρος αὐτῶν ;

Ἀρχιεπίσκοπος. Θέλω σᾶς στείλει τὴν περικοπήν Δ. Ὑπάρχει καὶ ὁμοία περικοπή Ε τοῦ ἁγίου Βασιλείου, εἰς τοὺς Τεσσαράκοντα μάρτυρας, τὴν ὁποίαν ἐπίσης θέλω σᾶς πέμψει.

ΔΕΗΣΕΙΣ ὙΠΕΡ ΤΩΝ ΤΕΘΝΕΩΤΩΝ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ποία εἶναι ἡ πράξις τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὰς ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων δεήσεις ;

Ἐπίσκοπος. Ἡ δεήσις ὡς πρὸς τοὺς ἀποδημήσαντας πιστοὺς δὲν ἀπαγορεύεται· τοῦτο εἶναι πᾶν ὅ,τι δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας σας. Δὲν διατάσσεται, οὔτε ἐνθαρρύνεται, οὔτε γενικῶς εὐρίσκεται ἐν τῇ πράξει.

Γ. Γούλλιεμς. Ἡ πράξις ἐξέλιπεν ἔνεκα τῶν καταχρήσεων τῶν συνδεδεμένων μετὰ τῆς τῶν Λατίνων διδασκαλίας περὶ τοῦ Καθαρτηρίου.

Ἀρχιεπίσκοπος. Διὰ νὰ ἦσθε ἀκριβεῖς πρέπει ὀπισθοδρομοῦντες νὰ ἐξετάσητε τὴν πλήρη πράξιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸ τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος.

Φ. Μέϋρικ. Αὕτη εἶναι ἀρχὴ ἣν ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία ἤθελε μετ' εὐχαριστήσεως ἶδει ἐφαρμοζομέ-

νην ἐπὶ πάσας τὰς Ἐκκλησίας καθὼς καὶ ἐφ' ἀπάσας τὰς διδασκαλίας.

ΠΕΡΙ ΕΙΚΟΝΩΝ,

ΛΕΙΨΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὅλος ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ καθαγιασθῇ. Αἱ αἰσθήσεις του πρέπει εἶναι νὰ ἔχωσι τὸ ἀντικείμενόν των καθὼς καὶ αἱ διαθέσεις του, τὰ αἰσθήματά του καὶ οἱ συλλογισμοὶ του. Ἐνεκα τούτου αἱ εἰκόνες εἰσῆχθησαν χάριν τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ μουσικὴ διὰ τὰ ὠτία καὶ τὸ θυμίαμα διὰ τὴν εὐωδίαν. Ὑπῆρχεν εἰς τὰς πρώτας ἑκατονταετηρίδας ὑποκεκρυμμένον τι πνεῦμα ἀφαιρέσεως (abstraction) ἢ ὀρθολογισμοῦ (rationalism), τὸ ὅποιον παρεκώλυεν ἐκείνην τὴν ἔκφρασιν τοῦ αἰσθήματος τοῦ μετὰ ταῦτα δειχθέντος ἐν τῇ χρήσει τῶν εἰκόνων. Τοῦτο δεικνύεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἱερωνύμου ἐν τῷ κατὰ τοῦ Βιγιλαντίου.

Ἐπίσκοπος. Πιστεύομεν ἡμεῖς ὅτι δὲν ἦτο ἐν κακὸν στοιχεῖον, ἀλλ' ὅτι ἦτο τὸ γενικὸν καὶ ὑγιὲς αἰσθημα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὅποιον ἀνθίστατο κατὰ τῆς χρήσεως τῶν Εἰκόνων. Ἐν τῇ Ἀγγλικανῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν ἀντιτείνομεν κατὰ τῶν ζωγραφιῶν ἢ κατὰ τῶν συμβολικῶν παραστάσεων (figures), ἀλλ' ἀντιτείνομεν κατὰ τῆς λατρείας αὐτῶν.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ Ἐβδόμη Σύνοδος διέσωσε τὴν Ἐκκλησίαν ἐξ ἐκείνου τοῦ ἀφαιρετικοῦ πνεύματος, τὸ

ὅποιον ἤθελε καταστήσει τὴν πίστιν καθαρὰν φιλοσοφικὴν ἰδέαν τηρητέαν μόνον ἐν τοῖς σχολείοις.

Ἐπίσκοπος. Ἀνεξαρτήτως τῶν ὑπ' αὐτῆς δημοσιευθέντων, ἔχομεν ταύτην τὴν ἐναντίωσιν κατὰ τῆς Ἑβδόμης Συνόδου. Αἱ Σύνοδοι, ἵνα ἦναι γενικαί, πρέπει νὰ ἦναι παραδεκταὶ παρὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἡ Σύνοδος αὕτη δὲν ἦτο οὕτω παραδεκτὴ. Εἶναι Σύνοδος ἀμφισβητούμενη καὶ οὐχὶ ἀναμφισβήτητος. Ἡ ἐν Φραγκορτίῳ Σύνοδος προσεκλήθη ν' ἀντιταχθῆ κατ' αὐτῆς, τὰ δὲ θεσπίσματά της δὲν παρεδέχθησαν οὔτε ἡ Γαλλία, οὔτε ἡ Γερμανία, οὔτε ἡ Ἀγγλία.

Ἀρχιεπίσκοπος. Αὕτη ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἔσωτε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ ὀρθολογισμοῦ.

Ἐπίσκοπος. Δὲν δύναται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ν' ἀποδειχθῆ ὅτι ἦτο Οἰκουμενικὴ (Γενικὴ) Σύνοδος.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὁ πρὸς τὰ λείψανα σεβασμὸς καταφαίνεται ἐν τῷ Μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου.

Ἐπίσκοπος. Ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Ἐκκλησία διεκέρυξεν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐγκαταλείψωσιν οἱ Χριστιανοὶ τὴν λατρείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ λατρεύωσι τὰ λείψανα τῶν ἀνθρώπων.

Γ. Γούλλιεμς. Ἡ κατάχρησις τῆς εὐλαβείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀποδομένου εἰς τὰς εἰκόνας καὶ εἰς τὰ λείψανα παρήγαγε τὴν ἀπέχθειάν μας πρὸς τὴν πράξιν.

Ἐπίσκοπος. Εἶναι ἀδύνατον οἱ ἀπαιδευτοὶ ἄνθρωποι νὰ ποιῶσι διακρίσεις, αἵτινες δύνανται νὰ γίνωνται ὑπὸ θεολόγων καὶ εὐπαιδευτῶν.

Ἀρχιεπίσκοπος. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ὑπῆρχε πολλὴ δεισιδαιμονία σχετικῶς πρὸς τοῦτο, ἣτις νῦν ἐξέλιπεν. Ἐγὼ διέταξα νὰ ἐκβάλωσι μίαν εἰκόνα ἐκ τῆς ἰδίας μου Ἐκκλησίας, καὶ ἠμπόδισα νὰ προσφέρονται ἀναθήματα εἰς αὐτήν, καὶ διέταξα νὰ ἐκβλήθωσιν ἐξ ἰδιωτικῶν οἰκιῶν καὶ φερθῶσιν εἰς τὴν κατοικίαν μου πολλαὶ εἰκόνες ὑποτιθέμεναι ὅτι ἦσαν θαυματουργαί· ἐκεῖ ἐκράτησα αὐτάς μέχρις οὗ ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι ἐθαυματούργουν παρῆλθε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Ἀρχιεπίσκοπος. Ὅταν ἐπιστρέψω εἰς τὴν Ἑλλάδα θέλω εἶπει ὅτι ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία δὲν ὁμοιάζει μὲ τὰ ἄλλα Διαμαρτυρόμενα σωματεῖα, (bodies). Θέλω εἶπει ὅτι εἶναι ὑγιαίνουσα Καθολικὴ Ἐκκλησία, ὁμοιοτάτη τῇ ἡμετέρᾳ· καὶ πέποιθα ὅτι διὰ φιλικῆς συζητήσεως δυνατόν νὰ γείνη ἔνωσις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἐπίσκοπος. Ἐπιθυμῶ νὰ βεβαιώσω τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὅτι ὑπάρχει ἰσχυρὰ ἐπιθυμία ἐν τῇ Ἀγγλικανῇ

Ἐκκλησία νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἔνωσις μεθ' ὅλων τῶν
ἀληθινῶν Χριστιανῶν καὶ ἰδίως μετὰ τῆς Σεβασμίας
Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

ΕΣΜΑΝΟΓΙΟΥ

A*Τὸ Ἀγγλικανὸν περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως δόγμα.*

Ἡ ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ Ἐκκλησία Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ πιστεύει εἰς ἓνα Θεὸν καὶ Πατέρα τὴν μίαν καὶ μόνην πηγὴν τῆς Θεότητος ἐξ οὗ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεννᾶται ὁ Υἱὸς καὶ ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Οὐ πιστεύομεν πολλὰς Ἀρχὰς εἶναι ἢ πολλὰς πηγὰς Θεότητος ἀλλὰ μίαν Ἀρχὴν καὶ μίαν Πηγὴν. Λέγει δὲ ἡ Γραφή τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκ τοῦ Χριστοῦ λαμβάνειν καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ λέγει περὶ τοῦ Χριστοῦ· «Ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον»· καὶ τοῦτο ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν.

B*Ἐκ τοῦ Ἀγκυρωτοῦ τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου.*

Τὸ ἅγιον Πνεῦμα, Πνεῦμα ἅγιον, Πνεῦμα Θεοῦ, αἶψὸν σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ, οὐκ ἀλλότριον Θεοῦ, ἀπὸ δὲ Θεοῦ ὄν, ἀπὸ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ τοῦ Υἱοῦ λαμβάνον.

§ 5'.

Πατὴρ οὖν ἀγέννητος καὶ ἄκτιστος καὶ ἀκατάληπτος. Υἱὸς γεννηθεὶς, ἀλλὰ καὶ ἄκτιστος καὶ ἀκατάληπτος. Πνεῦμα ἅγιον αἶψὸν οὐ γεννητὸν οὐ κτιστὸν οὐ συναδελφὸν οὐ πατραδελφὸν οὐ προπάτορον οὐκ ἔκγονον ἀλλ' ἐκ τῆς

αὐτῆς οὐσίας Πατρὸς καὶ Υἱοῦ Πνεῦμα ἅγιον. «Πνεῦμα γὰρ ὁ Θεός».
§ Ζ'.

Καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μονογενές, οὐχ Υἱοῦ ἔχον ὄνομα, οὐ Πατρὸς τὴν ὀνομασίαν· ἀλλὰ Πνεῦμα Ἅγιον οὕτω καλούμενον οὐκ ἀλλότριον Πατρὸς. Αὐτὸς γὰρ ὁ Μονογενὴς λέγει «Τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς» καὶ «τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον» καὶ «ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήφεται» ἵνα μὴ ἀλλότριον νομισθεῖν Πατρὸς μηδὲ Υἱοῦ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οὐσίας τῆς αὐτῆς Θεότητος. Πνεῦμα θεῖον κτλ.

§ Η'.

Πνεῦμα γὰρ Θεοῦ καὶ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς καὶ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ οὐ κατὰ τινα σύνθεσιν καθάπερ ἐν ἡμῖν ψυχὴ καὶ σῶμα, ἀλλ' ἐν μέσῳ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ· τρίτον τῇ ὀνομασίᾳ αὐτόθι· ὡς οὖν ἀποκαλύπτει (ὁ Χριστὸς) τὸν Πατέρα φάσκων· Οὐδεὶς οἶδε τὸν Πατέρα, εἰ μὴ ὁ Υἱός· καὶ οὐδεὶς οἶδε τὸν Υἱόν, εἰ μὴ ὁ Πατήρ (Μτ. 11. 27) τολμῶ λέγειν· Οὐδὲ τὸ Πνεῦμα τις οἶδεν εἰ μὴ ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱός παρ' οὗ (δηλ. Πατρὸς) ἐκπορεύεται καὶ παρ' οὗ (δηλ. Υἱοῦ) λαμβάνει. Πῶς δὲ ἀλλότριον Θεοῦ τὸ Πνεῦμα λέγειν τολμῶσιν οἱ μανίᾳ μᾶλλον κατεχόμενοι οὐκ ἀληθείᾳ κτλ.

§ ΙΑ'.

Γ

Ἐπίγραμμα τῆς Κατηχήσεως τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας.

Ἐρ. Πόσα Μυστήρια διέτχεν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν;

Ἄπ. Δύο μόνον, ὡς γενικῶς ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν. Ἠδη, τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου.

Ἐρ. τί ἐννοεῖς λέγων Μυστήριον;

Ἄπ. Ἐννοῶ ἐξωτερικόν τι καὶ ὄρατὸν σημεῖον, ἐσωτερικῆς τινος πνευματικῆς καὶ εἰς ἡμᾶς δεδομένης χάριτος, διατεταγμένον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, ὡς μέσον δι' οὗ ἀπολαμβάνομεν αὐτήν, καὶ ὡς ἐνέχυρον ἀσφαλὲς διαβεβαιῶν ἡμᾶς περὶ τούτου.

Ἐρ. Πόσα τινὰ μέρη συνιστῶσι τὸ μυστήριον;

Ἄπ. Δύο· τὸ ἐξωτερικὸν ὄρατὸν σημεῖον, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ χάρις.

Ἐρ. Ποῖον τὸ ἐξωτερικὸν ὄρατὸν σημεῖον ἢ εἶδος εἰς τὸ Βάπτισμα;

Ἄπ. Τὸ ὕδωρ, ἐν ᾧ βαπτίζεται τις εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐρ. Ποία ἡ ἐσωτερικὴ καὶ πνευματικὴ χάρις;

Ἄπ. Ὁ τῇ ἁμαρτίᾳ θάνατος, καὶ ἡ εἰς δικαιοσύνην ἀναγέννησις, διότι φύσει γεγεννημένοι ὄντες ἐν ἁμαρτίᾳ, καὶ τέκνα ὀργῆς, γινόμεθα διὰ τούτου τέκνα τῆς χάριτος.

Ἐρ. Τί ἀπαιτεῖται ἀπὸ τῶν βαπτιζομένων;

Ἄπ. Μετάνοια, δι' ἧς παραιτοῦσι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ πίστις, δι' ἧς πιστεύουσι σταθερῶς εἰς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ, τὰς πρὸς αὐτοὺς γινομένας εἰς τὸ μυστήριον τοῦτο.

Ἐρ. Πῶς οὖν βαπτίζονται νήπια, ἐνῶ διὰ τὴν νηπιώδη αὐτῶν ἡλικίαν δὲν εἶναι ἱκανὰ εἰς ταῦτα;

Ἄπ. Διότι ὑπόσχονται ἀμφοτέρωθεν διὰ τῶν αὐτῶν ἐγγυητῶν, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην φθάσαντες εἰς ἡλικίαν ὀφείλουσιν αὐτοὶ ἐκείνοι νὰ ἐκπληρώσωσιν.

Ἐρ. Πρὸς τί διετάχθη τὸ Μυστήριον τοῦ Κυριακοῦ Δείπνου;

Ἄπ. Πρὸς παντοτεινὴν ἀνάμνησιν τῆς τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ θυσίας, καὶ τῶν ὠφελειῶν ἃς δι' αὐτῆς λαμβάνομεν.

Ἐρ. Ποῖον τὸ ἐξωτερικὸν μέρος ἢ σημεῖον τοῦ Κυριακοῦ Δείπνου;

Ἄπ. Ὁ ἄρτος καὶ οἶνος ὧν προσέταξε τὴν μετάληψιν ὁ Κύριος.

Ἐρ. Ποῖον τὸ ἐσωτερικὸν μέρος, ἢ τὸ σημαίνον;

Ἄπ. Τὸ Σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἅπερ ἀληθῶς καὶ ὄντως λαμβάνουσι καὶ δέχονται οἱ πιστοὶ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ Κυρίου.

Ἐρ. Ποίας ἐκ τούτου λαμβάνομεν τὰς ὠφελείας;

Ἄπ. Τὸν στηριγμὸν καὶ τὴν ἀνάρρωσιν τῶν ψυχῶν ἡμῶν διὰ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, καθὼς στηρίζονται καὶ ἀνερρῶνύονται τὰ σώματα ἡμῶν διὰ τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου.

Ἐρ. Τί ἀπαιτεῖται παρὰ τῶν εἰς τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου προσερχομένων;

Ἄπ. Ἵνα ἐξετάζωσιν ἑαυτοὺς ἂν ἀληθῶς μετενόησαν διὰ τὰς παρελθούσας αὐτῶν ἁμαρτίας, σταθερῶς ἀποφασισμένοι ὅπως νέαν διάγωσι ζωὴν ἂν ἔχωσι πίστιν μὲν ζῶσαν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εὐγνωμόνως ἐθιμούμενοι τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἀγάπην δὲ πρὸς πάντας τοὺς ἀθρώπους.

Δ

S. Chrys. 26 Hom. 2 Cor: sub finem.

Καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ τὴν ἀλουργίδα περικείμενος ἀπέρχεται τὰ σήματα ἐκεῖνα περιπτυζόμενος καὶ τὸν τύφον ἀποθέμενος ἕστηκε δεόμενος τῶν ἁγίων ὥστε αὐτοῦ προστῆναι παρὰ τῷ Θεῷ καὶ τοῦ σκηνοποιοῦ καὶ τοῦ ἀλιέως προστατῶν καὶ τετελευτηκότων δεῖται ὁ τὸ διάδημα ἔχων.

Ε

Βασιλειου τοῦ Μεγάλου ὁμιλίαι εἰς τοὺς ἁγίους Τεσσαράκοντα μάρτυρας.

Τόμ. Β. σελ. 149 Β τῆς ἐκδόσεως Garnier.

Ἡ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ὁμοδούλων τιμὴ ἀπόδειξιν ἔχει τῆς πρὸς τὸν κοινὸν δεσπότην εὐνοίας . . . μακάρισον γνησίως τὸν μαρτυρήσαντα . . .

Σελ. 155. Β.

Οὗτοί εἰσιν . . . οἷον εἰ πύργοι τίνες συνεχεῖς ἀσφάλειαν ἐκ τῆς τῶν ἐναντίων καταδρομῆς παρεχόμενοι . . . πάντες εἰσιν ὁμοῦ καὶ πάντες εἰσὶ παρ' ἐκάστῳ Γ. Ἡ ἄφθο-

νος εὐεργεσία, ἢ μὴ δαπανωμένη χάρις, ἐτοίμη βοήθεια
χριστιανοῖς τεσσαράκοντά εἰσι σύμφωνον ἀναπέμ-
πόντες προσευχήν.

Δ Ὁ θλιβόμενος ἐπὶ τοὺς Τεσσαράκοντα καταφεύγει· ὁ
εὐφραϊνόμενος εἰς αὐτοὺς ἀποτρέχει· ὁ μὲν ἵνα λύσιν εὖρη
τῶν δυσχερειῶν ὁ δὲ ἵνα φυλαχθῆ αὐτῷ τὰ χρηστότερα.
Μετὰ μαρτύρων γενέσθω τὰ αἰτήματα ὑμῶν.

Ἦ Χόρος ἅγιος! ὦ σύνταγμα ἱερόν· ὦ συνασπισμὸς ἀρ-
ραγῆς ὦ κοινοὶ φύλακες τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων! ἀγαθοὶ
κοινωνοὶ φροντίδων, δεήσεως συνεργοὶ, πρεσβευταὶ δυνα-
τώτατοι, ἀστέρες τῆς οἰκουμένης, ἄνθη τῶν ἐκκλησιῶν.

ΤΕΛΟΣ.

SISMANOGLIO
MEGARD